

Отже, культурні цінності України як матеріальні об'єкти є свідченням історичного становлення українського народу, української нації, є частиною світової культурної спадщини, а отже безумовно підлягають збереженню і захисту від знищення чи пошкодження.

Список використаних джерел

1. Вікторія Губарева. Цифрова відбудова: як сучасні технології допоможуть зберегти архітектурну спадщину? 2023. URL : <https://rubryka.com/article/3d-skanuvannya-arhitektury/>
2. Про охорону культурної спадщини : Закон України від 8 черв. 2000 р. № 1805-III
URL: https://kodeksy.com.ua/pro_ohoronu_kul_turnoyi_spadwini/27.htm
3. Базов О.В. Міжнародно-правові засади відповідальності за міжнародні злочини проти культурної спадщини в умовах збройних конфліктів. Юридична україна. 2020. С. 67–72. URL: <https://yur-ukraine.com/wp-content/uploads/2021/04/pdf-6.pdf>.
4. Короткий Т., Савченко Я., Хендель Н. Виклики та загрози для культурної спадщини України в умовах агресії РФ проти України. Український часопис міжнародного права. 2022. С. 54–65. URL: <https://doi.org/10.36952/uail.2022.4.54-65>.
5. Конституція України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
6. Правові аспекти культурної спадщини та захисту історичних пам'яток. «Консультант» Юридичний маркетплейс. Дата публікації 29.05.2024. URL: <https://consultant.net.ua/consultant-article/4755>.
7. Іліка М. Правове регулювання захисту культурних цінностей в Україні в умовах воєнного стану. Юридичний факультет ЧНУ ім. Юрія Федьковича. URL: <https://law.chnu.edu.ua/pravove-rehuliuвання-zakhystu-kulturnykh-tsinnostei-v-ukraini-v-umovakh-voiennoho-stanu/>

*Дорошук Ніна Олександрівна,
професор кафедри теорії, історії та
філософії права Національної академії
внутрішніх справ, кандидат історичних
наук, доцент*

ЗНАЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРИКО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПРОТИДІЇ РАШИСТСЬКИМ ПІСО

Повномасштабна збройна агресія російської федерації проти України призвела до суттєвої трансформації усього спектру суспільних відносин у нашій державі і, зокрема, в освітньому просторі. Війна стала черговим викликом для

системи освіти, адже обумовила потребу у змінах організаційних форм навчання, переосмисленні акцентів у змісті навчального матеріалу, виборі методів викладання. Тож особливої ваги у сучасних умовах набули гуманітарні, передусім, історико-правові, дисципліни, адже вони відіграють ключову роль у формуванні патріотизму, усвідомленні національної ідентичності, розвитку правової свідомості здобувачів вищої освіти.

Агресія з боку російської федерації сьогодні здійснюється у різних формах: як збройній, так і ідеологічній. Тож інформаційна війна, поширення ІІСО великою мірою впливають на наповненість інформаційного простору України. Це створює додаткові перешкоди формуванню правової свідомості та правової культури здобувачів вищої освіти [1, с. 100]. Історико-правова підготовка закладає основи критичного мислення, створює ідеологічну базу для протидії дезінформації та посилення згуртованості суспільства.

Історико-правові дисципліни займають вагоме місце в системі освітньо-професійного навчання здобувачів вищої освіти у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, що закріплено Стандартом вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 644 та Стандартом вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 26 Цивільна безпека, спеціальності 262 Правоохоронна діяльність, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 28.05.2024 р. № 769 та розробленими, відповідно до законів України та названих стандартів, Освітньо-професійною програмою за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавра в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» кваліфікація: бакалавр права, та Освітньо-професійною програмою за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавра в галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» кваліфікація: бакалавр правоохоронної діяльності.

До дисциплін історико-правового циклу, які викладаються у національній академії внутрішніх справ належать: Історія держави та права України та Історія держави та права зарубіжних країн, які вивчаються здобувачами вищої освіти за спеціальністю 081 «Право», та Історія держави та права, яка вивчається здобувачами вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність». Названі дисципліни формують у здобувачів вищої освіти розуміння закономірностей розвитку держави та права, сприяють виробленню правильних оцінок державно-правових явищ, вихованню політичної та правової культури, поваги до прав і свобод громадян, розвитку патріотичних та морально-етичних переконань, формуванню науково-юридичного світогляду та мислення, необхідних для вивчення та застосування права. Ці знання є фундаментальними для розуміння сучасної юридичної доктрини, законодавства та практики правозастосування.

Водночас, у сучасних реаліях, вони виступають інструментом ідеологічного супротиву та запорукою здатності протидіяти ворожим ІІСО. Тож в умовах воєнного стану, коли питання державного суверенітету, тягlosti української

правової ідентичності, національної безпеки, дотримання прав і свобод людини набувають особливої гостроти, значення вивчення історико-правових дисциплін важко переоцінити.

Сучасні рашистські інформаційні атаки мають системний характер, у їх основі лежать спотворені оцінки історичних подій, які використовуються як засіб легітимізації агресії, підризу історичних коренів українського державотворення, нівелювання цінностей українських державно-правових інститутів [2]. Упродовж століть українцям нав'язувалися російські імперські наративи. Наприклад, оцінюючи зміст Переяславської угоди (1654 р.), російські ідеологи стверджують що то був акт добровільного входження українських земель до складу московської держави на засадах автономії і таким чином відбулося «возз'єднання двох братніх народів». Українські вчені, на основі ґрунтовного дослідження «Березневих статей» (1654 р.), доводять, що це були відносини протекторату, метою яких для Б. Хмельницького була спільна боротьба проти Речі Посполитої. Ліквідація Гетьманщини в українській науці трактується як результат імперської колонізаторської політики, метою якої була уніфікація суспільно-політичних відносин, а відтак – асиміляція українців. У російських дослідженнях ця подія подається як раціональна адміністративна реформа, метою якої було «удосконалення системи управління у регіоні». Для українців і сталін, і путін є ніким іншим як кривавими диктаторами, для росіян – «видатними державними діячами, мудрими управлінцями, жорстокими до ворогів, але та жорстокість є абсолютно необхідною для захисту інтересів свого народу». Аналіз процесів становлення радянської влади в Україні у 1917-1921 рр. та анексії Криму, Донецької та Луганської областей (2014 р.) засвідчують спадковість і незмінність як цілей, так і стратегії й тактики імперської політики рашистської держави.

Отже, вивчення історії україно-російських відносин, численних прикладів збройного протистояння, різного роду проявів шовіністичної рашистської політики дозволяє виробити розуміння багатоваріантності історичних інтерпретацій подій, а відтак формує розуміння причин та мотивів діяльності як окремих політиків так і зовнішньої та внутрішньої політики держави загалом. Опанування цими компетентностями сприяє розвитку стійкості майбутніх правоохоронців до маніпулятивного впливу, посилює вміння розрізняти фейки, забезпечує здатність протистояти дезінформації.

Важливим аспектом історико-правової підготовки є також аналіз досвіду провідних країн світу у подоланні кризових явищ та загроз державному суверенітету. Для прикладу, вивчення напрацювань Ізраїлю у «війні судного дня» (1973 р.), коли, в умовах неочікуваної агресії та зниженої готовності армії, ізраїльським політикам та військовим вдалося знайти правильні рішення для перемоги над агресором є надзвичайно актуальним для українського сьогодення. Дослідження «Нового курсу» президента США Ф. Рузвельта, завдяки якому вдалося подолати «велику депресію», безумовно стане у нагоді у період повоєнної відбудови України.

Отже у сучасних умовах повномасштабної російсько-української війни викладання історико-правових дисциплін у закладах вищої освіти має важливе

теоретичне і практичне значення. Історико-правові дисципліни є фундаментальними у професійній підготовці майбутніх правників, оскільки закладають основи розуміння закономірностей державно-правового розвитку. Водночас їх вивчення сприяє не лише формуванню базових знань, але і навиків критичного мислення, наукового аналізу історичних джерел, що є ключовим у розпізнаванні дезінформації, виробленню усвідомлених оцінок державно-правових явищ. Опанування історико-правовими знаннями закладає міцні підвалини національно орієнтованої правової свідомості, що дозволяє протистояти ворожим інформаційним впливам.

Список використаних джерел

1. Константинов С.Ф. Юридична освіта та підготовка правників в умовах воєнного стану. *Нове українське право*. 2023. № 2. С. 98–103.
2. Капранов Д.В. Історична пам'ять і дезінформація: механізми протидії в умовах гібридної війни. *Інформаційне право України*. 2023. № 1. С. 51–58.

Дручек Олена Василівна,
професор кафедри правового забезпечення та правоохоронної діяльності факультету забезпечення державної безпеки Київського інституту Національної гвардії України, кандидат юридичних наук, доцент

Москалюк Олена Михайлівна,
старший спеціаліст-криміналіст з особливих доручень управління криміналістичного забезпечення головного слідчого управління Національної поліції України, кандидат юридичних наук

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТУ

За сучасних умов інформація є найціннішим ресурсом, що глобальним чином впливає на потенціал розвитку держави, суспільства та людської цивілізації у цілому. Водночас, інформація є суспільним і технологічним феноменом, швидкі і почасти неконтрольовані зміни котрого призводять до зміни його якості, а, отже – до трансформації змісту. Відтак, сучасне суспільство перебуває під постійною загрозою отримання недостовірної, спотвореної інформації, маніпулювання нею, інформаційного шпигунства, комп'ютерної злочинності тощо.

Значне зростання ролі інформації в умовах ведення повномасштабної війни, розв'язаною росією проти України, а також стрімкий розвиток використання